



Vänsterpartiets förslag till

Budget 2020 och plan 2021-2022 **För ett hållbart och jämlikt Örnsköldsvik**

Nödläge för klimatet

Klimatkrisen är akut och det behövs en radikal politik för att lyckas vända utvecklingen. Örnsköldsviks kommun ska därför förklara att vi har ett nödläge för klimatet. Detta är den viktigaste utgångspunkten för detta budgetförslag.

Målsättningen att hela kommunkoncernen ska vara klimatneutral och energieffektiv år 2030.

Klimatbudget

Kommunfullmäktige ska snarast anta en klimatbudget.

Klimatbudgeten knyter ihop de strategier för klimatarbetet som varje nämnd och förvaltning tar fram under 2019 och innehåller tydliga etappmål och en planering för minskade koldioxidutsläpp.

Vid alla beslut ska konsekvenserna för klimatet belysas och beaktas.



Klimatkompensationsfond

Kommunfullmäktige har beslutat om en klimatkompensationsfond. Den ska användas så att klimatsmarta resor och andra åtgärder premieras medan klimatnegativt handlande kostar mera för förvaltningar och bolag.

Minska utsläppen från bilismen

Kommunen ska minska utsläpp från bilismen genom att

- öka gång- och cykeltrafiken
- öka den klimatsmarta kollektivtrafiken.

Åtgärder:

- Fler separerade gång- och cykelvägar genom att nya byggs eller genom att befintliga vägar ändras till cykelväg.
- Cykelplanen för centralorten ses över och utvidgas till övriga tätorter i kommunen.
- Underhåll och snöröjning av gång- och cykelvägar prioriteras.
- Turtäthet, linjesträckning och avgifter/avgiftsfritt för olika grupper ses över för att öka busstrafiken.
- Nya kollektiva reseformer prövas på landsbygden, till exempel gemensamma byabussar eller bilpooler.
- Fler pendlingsparkeringar byggs.
- Påverka Kollektivtrafikmyndigheten så att kommunen utifrån behoven kan öka de kollektiva resorna.
- Använd Arnästerminalen för att öka godstrafiken på Botniabanan.
- Visa på alla tänkbara sätt på behovet av dubbelspår på Ostkustbanan och att Ådalsbanan Nyland-Långele mellan Botniabanan och Norra stambanan rustas upp.

- Lokala persontransporter på Norra stambanan och mellan Anundsjö och Örnsköldsvik undersöks.
- Sätt press på staten så att Åsbergstunneln byggs. Utmana staten genom en tidsfrist innan någon form av **kommunal miljötrafikreglering** införs för den tunga trafiken.
- Utred möjligheterna att bedriva busstrafiken i egen regi.

Prioritera el och solenergi

Kommunen ska verka för att öka produktionen och användande av solel och solvärme. Det gäller både inom samhället i stort och inom de kommunala förvaltningarna och bolagen.

Åtgärder:

- En plan för att sätta upp solpaneler på kommunens och Övikshems byggnader.
- Möjligheten att skapa solcellsparkeringar utreds.
- Vid all nyproduktion inom kommunen ska solenergin tas tillvara för hela samhällets och inte enbart byggnadens behov.



- Klimatsmarta material och metoder ska användas när nya bostadsområden planeras och byggs. Att bygga i trä bidrar till ett bättre klimat.
- Infrastruktur för elfordon med snabbladningsstationer.

Cirkulär ekonomi

Kommunen ska vara en föregångare för och möjliggöra ökad återvinning och återbruk av material och produkter. Konsumtionen ska styras mot klimat- och miljövänliga transporter, material och produktionsmetoder.

Åtgärder:

- Nya insatser i samverkan mellan MIVA:s återvinningscentraler, Startpunkten och andra arbetsmarknadsinsatser samt daglig verksamhet.
- Återbruket i Bredbyn och Bjästa behålls och utvecklas.
- Upphandlingen används som aktivt instrument för att öka återvinning och återbruk och minska negativ klimatpåverkan.

Kommunens bolag viktiga resurser

Rodret och övriga bolag ska gå i spetsen för arbetet att klara klimatmålen.

Åtgärder:

- Satsa på solenergi, bilpooler, byabussar, sanering av miljöfarliga fiberbanker och andra klimatsmarta investeringar.
- Förbered busstrafik i eget bolag.

- Minska subventionerna av flygplatsen.
Näringslivet måste ta ett ekonomiskt ansvar för Örnsköldsvik Airport, om den ska finnas kvar.



Förutsättningar för nämnderna och förvaltningarna

- Behoven ska styra
- Nödläge för klimatet – det viktigaste behovet
- Personalen och brukarna ska inte subventionera verksamheten
- Staten tar inte sitt ansvar för klimatet och välfärden utan sänker skatten och ökar bidragen till de rikaste.
- Detta gör att kommunen måste
 - prioritera kärnverksamheten nära elever, boende och vårdbehövande
 - öka samordningen och samverkan
 - höja skatten i avvaktan på höjda statsbidrag

Detta innebär:

- Nämnderna kompenseras för beräknade volym- och prisökningar.
- Personal och brukare ska inte subventionera verksamheten genom sämre villkor.
- Nämnderna får medel fullt ut för beräknade lönehöjningar. En ökning med 3%, inte 2,6% som används i budgetförutsättningarna.
- Nämnderna ansvarar för att budgetmedlen räcker till normala förändringar och variationer i verksamheten.

- Vid större oförutsedda förändringar gör Kommunfullmäktige de omfördelningar som kan behövas.
Exempel på sådana oförutsedda förändringar de senare åren är
 - stora kostnadsökningar för bredbandsutbyggnad,
 - den stora och snabba ökningen av antalet elever inom skolan och
 - höga kostnader p g a extremt väder (snöröjning, bränder).

Trappan ska städas uppifrån.

Varje skattekrona ska användas effektivt.

Kommunens alla verksamheter ska gemensamt vara så effektiva som möjligt.

Det ska vara enkelt för invånare och företag att få kontakt med och stöd av kommunen. Idag är organisationen inom vissa verksamheter så uppdelad i olika stuprör och specialiteter att effektiviteten minskar.



Förvaltningarna lade i maj 2019 förslag för att kunna minska kostnaderna med 2%. Flera av förslagen får stora negativa konsekvenser för invånarna och kommunens utveckling och ska därför inte genomföras.

Åtgärder:

- Bort från stuprören!
Öka samarbetet och samverkan inom och mellan förvaltningar och bolag.

- Generella sparkrav läggs inte ut.
- Förenkla och korta beslutsprocesser för att förbättra och förenkla servicen.
- Se över administrativa överbyggnader.
- Minska köp av externa tjänster. I delar av Örnsköldsviks kommun kan det vara effektivare att göra insatser i egen regi.
- Samordna servicefunktioner.
- Utveckla ledarskapet och personalens delaktighet.
- Arbeta med ständiga förbättringar. En lokal enhet där personalen tar initiativ till effektivisering får använda en del av vinsten till personalfrämjande åtgärder.
- Använd digitala teknik för att förenkla och förbättra servicen och för personalen.
- Utvecklingsarbete ska i högre utsträckning ske i verksamheterna och i mindre utsträckning genom särskilda utvecklingsresurser.
- Kommunens lokaler ska kunna användas flexibelt inom olika typer av verksamheter när behoven förändras.

- Lägre ersättningsnivåer till politikerna.

- Slå ihop Omsorgsnämnden och Humanistiska nämnden.
- Utveckla samverkan med Regionen. Ta initiativ till att samla kommunens vård och omsorg och Regionens sjukvård och ungdomsmottagning i en gemensam organisation, ett Sammanhållet vårdområde.
- Utveckla samverkan med civilsamhället utan att övervältra kommunens uppgifter.

Ett exempel på att samverkan behöver förbättras

(KS 7 maj 2019)

Ett nytt vård- och omsorgsboende i Sidensjö blir dyrare än planerat. De boende i grannområdet drabbas av ökad trafik i bostadsområdet. Detta beror delvis på att

Kommunen/Konsult- och serviceförvaltningen inte kan bygga på det sätt som Kommunen/Välfärdsförvaltningen behöver. Detaljplanen, som Kommunen/Samhällsbyggnadsnämnden beslutar om, tillåter inte det.

Möjligheten att samverka med kommunens bolag Övikshem, som ska driva trygghetsboende i det intilliggande gamla boendet, har inte utretts. Om hemtjänstens verksamhet blir kvar i det huset kan inte lunchrummen samordnas pga en lokalpolicy som Kommunen/ Omsorgsnämnden har antagit.

Med god vilja, tydlig ledning, teamarbete, samsyn och samplanering kan hindren tas bort. Detaljplaneprocessen måste kunna snabbas på i enklare ärenden.



För att kunna möta behoven måste skatten höjas.

Behoven av klimatsatsningar och inom skola, omsorg, socialtjänst och övriga välfärdstjänster måste styra den kommunala budgeten. Inte tvärtom.

Staten har ett ansvar för att finansiera välfärden. Statskatten kan och bör utformas så att jämlikheten ökar. Statsbudgeten och det s.k. Januariavtalet innebär att kommunerna inte får de resurstillskott som behövs.

Det är också viktigt hur statsbidragen utvecklas. En viktig faktor är kommunens befolkningsutveckling i förhållande till rikets.

Åtgärder:

- Kommunalskatten höjs tillfälligt med 1 krona, "**Busch-Kristersson-skatten**", till 23,44 kr per skattekrona.

- Särskild insats för att nyanlända i kommunen som får uppehållstillstånd ska stanna.
- Aktivt arbete för öka kommunens befolkning. Viktiga faktorer är att
 - underlätta inflyttning
 - behålla och utveckla Komvux och Kulturskolan i egen regi
 - det finns tillgång till bostäder för alla i en attraktiv boendemiljö

Resultatmålet för kommunen ska ligga på minst 1 % av skatter och statsbidrag under planperioden. Samtidigt finns ett stort behov av investeringar, inte minst till nödvändiga klimatsatser, som därför kan komma att lånefinansieras.



Riktlinjer för kommunstyrelsen och nämnderna

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens prioriterade område är klimatåtgärder och utvecklad samverkan.

Åtgärder:

- Samordna och genomföra de åtgärder som behövs för att Örnsköldsvik skall vara en klimatsmart och hållbar kommun
- Utveckla och effektivisera organisationen genom bättre samverkan inom och mellan förvaltningar och bolag
- Se över utvecklingsarbetet, främst inom Tillväxtavdelningen och Världsklass-arbetet.

Hela kommunen ska leva

Förutsättningarna att bo och leva hållbart i hela Örnsköldsvik ska bli mer jämlika. En fungerande offentlig infrastruktur och samhällsservice behövs även på landsbygden. De som bor på landet får ofta själva lösa frågor gemensamt. Det har bidragit till att föreningslivet är starkt i många bygder samtidigt som det kan vara sårbart och beroende av frivilliga.

Åtgärder:

- Ta ansvar för en fungerande kommunal infrastruktur och service.
- Samverka med och ge stöd till civilsamhället för att stärka ett hållbart utvecklingsarbete.
- Öka möjligheterna att pendla med kollektivtrafik till arbete, skolor, kulturaktiviteter och besöksmål.
- Aktivt bevaka att staten tar sitt ansvar för att hela landet ska kunna leva. Kostnader för t ex vägar ska inte övervältras på boende eller kommunen.
- I nära samverkan med Övik Energi arbeta för att nå målen för bredband i hela kommunen
- Tillsammans med Övikshem aktivt arbeta för att skapa fler boendemöjligheter även på landsbygden. Det ska finnas hyresrätter där även personer med låga inkomster har råd att bo

- Ekobyar – Bredbandsbillerbyar etc
Ta initiativ för att förenkla för yrkesverksamma personer att flytta till landsbygden i Örnsköldsvik. Det kan gälla småskaligt hållbart jordbruk och matproduktion, arbete på distans eller annat.

- Stimulera att trygghetsboenden tillskapas runtom i kommunen.
- Undersöka möjligheten att tillskapa boenden för äldre i kooperativform
- I samverkan med Rodret och Region Västernorrland se till att sjukresor och brandförsvar fungerar effektivt även på öarna.



Fortsatt satsning på välfärdens lokaler och utemiljöer

Kommunens verksamheter ska så långt möjligt bedrivas i egna ägda lokaler, som kan användas under större del av dygnet inom olika typer av verksamheter utifrån hur behoven förändras. Lokalerna ska vara klimatsmarta och möjliggöra en bra arbetsmiljö.

Åtgärder:

- Skolor och andra kommunala lokaler kan nyttjas eftermiddagar och kvällar för andra behov. Säg upp externt förhyrda lokaler.
- Prioritering av arbetet att rusta upp och säkra underhållet av skolans inom- och utomhusmiljöer.
- Bredbynskolans och Höglidenskolans färdigställs utifrån verksamhetens och personalens behov.
- Planeringsarbetet för nya lokaler till gymnasieskolan fullföljs.
- Möjligheten att kombinera skolor eller andra lokaler med en kulturscen prövas, där Kulturskolans behov vägs in.
- Förskolor i Högland och Gene projekteras och färdigställs inom planperioden. Projektering av ytterligare två förskolor påbörjas inom planperioden i Järved-Bonäset samt i centrala stan. Genom nya förskoleavdelningar möjliggörs minskade barngrupper.
- Lokal- och renoveringsbehoven för att skolorna i byarna ska få en acceptabel standard inventeras och åtgärdas.
- Det nya vård- och omsorgsboendet i Sidensjö tas i bruk och byggandet av ytterligare ett vård- och omsorgsboenden påbörjas under planperioden.
- För LSS-verksamheten fullföljs byggandet av ett korttidsboende med träningslägenheter och ett gruppboende med 6 platser. Projektering påbörjas av ytterligare ett gruppboende.

Upphandling

Den kommunala upphandlingen är central både för att nå våra mål om ekologisk och social hållbarhet och för kommunens verksamhet och ekonomi. Upphandlingen ska möjliggöra för lokala producenter och leverantörer att lämna anbud som uppfyller tydliga krav på bra arbets- och miljövillkor.

Åtgärder:

- Målet 50% ekologiska och närodlade livsmedel fortsätter att gälla.
- Vita Jobb-modellen används vid upphandlingarna. Där det är möjligt ska krav ställas att insatser för studerande och arbetslösa ingår.

- Utred om kommunen kan ha egna djur så att kommunen köper djurskötsel av lokala lantbrukare i stället för att köpa färdiga matprodukter.



Företagsklimat och arbetsmarknad för fler i jobb

Kommunens viktigaste insats och ansvar för ett bra företagsklimat och för att kommunens företag ska kunna fortsätta att utvecklas är att den grundläggande samhällsservicen fungerar för företagen och deras anställda. Hotet mot klimatet ska bekämpas. Skolan ska vara bra, vården och omsorgen ska fungera och vara tillgänglig. Kompetensförsörjningen ska förbättras. Kultur- och friluftslivet ska vara attraktivt. Infrastrukturen ska utvecklas för företagens behov på både kort och lång sikt.

Nedskärningarna inom Arbetsförmedlingen och den statliga arbetsmarknadspolitiken är oroande och ställer nya krav på kommunen.

Åtgärder:

- Den kommunala servicen till såväl nya som befintliga företag förbättras genom regelbundna företagsbesök, dialogträffar och en professionell, snabb och lösningsinriktad service från kommunens sida, särskilt mot de små och medelstora företagen.
- Utveckla en hållbar besöksnäring i Höga Kusten tillsammans med övriga kommuner i Höga Kusten Destination. Det ska vara möjligt att nå de viktiga besöksmålen med hållbar kollektivtrafik.
- Kommunen tar genom sina bolag ansvaret för turistinformationen.
- Ge alla nytillträdande på arbetsmarknaden bättre möjligheter att utbilda sig och arbeta i Örnsköldsvik genom aktiv och kreativ samverkan med företagen, utbildningsväsendet och Arbetsförmedlingen.

- Se över behovet av flygplatser i regionen Umeå-Sundsvall. Företag som ännu inte kan resa mer klimatvänligt ska kunna fortsätta att flyga men en anpassning görs till ett minskat flygande totalt.
- Näringslivet ska samfinansiera underskottet i Örnsköldsvik Airport.

- En väl fungerande kommunal vuxenutbildning.
- Samarbetet mellan skolan och näringslivet fortsätter att utvecklas. Gymnasielärlingsanställningar hos Teknikföretagen, Vård- och Omsorgscollege, Ung Utveckling/Destination Jobb och samverkan inom Komtek är exempel på detta.
- Utifrån den arbetsmodell som implementerats för det kommunala aktivitetsansvaret för ungdomar upp till 20 år, fortsätter vi att fokusera på samordnade insatser inom ramen för Ung Utveckling.
- Fortsatt satsning på extratjänster eller liknande inom alla förvaltningar.
- I samverkan med civilsamhället, sociala företag och föreningar ses andra möjligheter över att erbjuda praktik eller anställning till arbetslösa ungdomar, långtidsarbetslösa och personer som har en funktionsvariation.
- Sommarjobbsgarantin utökas till att utöver de som gått första årskursen på gymnasiet gälla även de som slutat åk 9.



En attraktiv och feministisk arbetsgivare

Örnsköldsviks kommun ska vara en jämställd och icke-diskriminerande arbetsgivare som samverkar nära med personalen och deras fackliga organisationer. När kommunens ekonomiska situation försämras ska inte personalen behöva subventionera verksamheten genom sämre arbetsvillkor.

Tillsvidareanställning och heltid utan delade turer ska vara norm i praktiken och inte bara i dokumenten. Koncerntänkande med ökad samverkan över förvaltningsgränserna är viktigt för att möjliggöra detta, framför allt i inlandet. Ett exempel på sådan samverkan är att anställda på mindre orter erbjuds att kombinera grundanställningen med att arbeta som deltidsbrandman inom Räddningstjänsten.

I kommunens olika verksamheter finns ett stort behov av vikarier för att lösa tillfälliga personalbehov, vilket är en utmaning i vår strävan att hålla hög kontinuitet och kvalitet i verksamheterna. Samtidigt har kommunen under de kommande åren ett stort rekryteringsbehov.

Åtgärder:

- Personal- och lönepolitiken ses över för att säkerställa att kommunen har sådana arbetsvillkor och arbetsmiljö att den är en attraktiv arbetsgivare.
- Alla nyinrättade tjänster och nyanställningar ska i princip vara på heltid. Vid varje rekrytering av personal ska antalet och andelen heltidstjänster öka; redan anställd personal erbjuds i samband med detta på ett systematiskt sätt heltid.
 - Grundbemanningen inom boenden och hemtjänst kan behöva ökas.
- Ett försök med förkortad arbetstid genomförs inom Vårdförvaltningen för att minska och motverka behovet av bland annat inhyrda socialsekreterare.
 - Arbetet med att främja mångfald och likabehandling går vidare. Personal och förtroendevalda inom kommunen genomgår planmässigt den framtagna webb utbildningen för grundläggande kunskaper och lärande för att främja mångfald och likabehandling.
 - Öka andelen fasta anställningar inom enheter där behovet av återkommande vikarier är stort genom personalpooler eller liknande.
- Skapa möjligheter för vikarier inom bristyrken att kombinera utbildning på deltid med fast anställning.
- Påverka universitet att förlägga utbildningar eller samlingar inom distansutbildningar till kommunen.
 - Cheferna ska ges goda förutsättningar genom ledarskapsutveckling, tillräckligt mandat för att kunna ta ansvar för sitt uppdrag, tillgång till sin egen chef och stödresurser samt möjlighet att vara närvarande för sina medarbetare.



Bildningsnämnden

Kommunens mål är att Örnsköldsviks skolor bygger lärande för livet och ger varje elev förutsättningar att utvecklas maximalt efter sin egen förmåga. Våra skolor ska ligga i topp vad gäller kvalitet och likvärdighet för alla elever. Alla ska känna sig trygga i skolmiljön.

Skolan ska vara attraktiv för alla barn/elever, vårdnadshavare och personal. Utbildningen ska vara likvärdig och anpassad utifrån varje barns och ungdoms förutsättning! Elever som behöver extra stöd ska få det av specialpedagog/speciallärare.

De estetiska och praktiska kunskapsformerna är viktiga delar i lärandet. Därför är också Kulturskolan och Komtek viktiga. Alla elever ska ges möjlighet att få grundläggande behörighet till högre studier och ha den digitala kompetens de behöver när de lämnar skolan.

Det är viktigt att förbättra integrationen i våra skolor och förskolor och aktivt motverka segregation. Därför ska eftersträvas att elever med olika bakgrund möts i kommunens alla skolor. Nolltolerans mot mobbing och annan kränkande behandling är en självklarhet.

Eleverna ska mötas av skickliga och engagerade lärare och annan personal som har bra förutsättningar att möta varje barns behov och tid att planera och utveckla sitt arbete. Insatser behövs för att utbilda och rekrytera fler legitimerade lärare och säkra tillgången till vikarier. Personalpolitiken inklusive lönesättningen ska vara konkurrenskraftig.

Vuxenutbildningen, med Svenska för invandrare som en viktig del, blir allt viktigare för att alla människor ska få chansen att bygga på sin kompetens och göra sig anställningsbar. Den är också avgörande för att arbetsgivare i kommunen, inte minst vården, ska kunna rekrytera.

Åtgärder:

- Bildningsnämnden tillförs 65 Mkr i nya skattemedel p g a tidigare underfinansiering och ökande volymer.
- Personaltätheten ska öka så att barngrupperna kan minskas inom förskolan, fritids och de första årskurserna i grundskolan. Målet är att det ska vara högst 12 barn i en småbarnsgrupp 1-3 år och högst 15 barn i en grupp 3-5 år.
- Nattis, omsorg på obekvämt arbetstid, ska fortsätta sin verksamhet.
- Samverkan med universiteten för att få utbildningar till förskollärare, fritidspedagoger och lärare till kommunen.
- Öka antalet utbildningstjänster där ej behöriga vikarier inom ramen för sin anställning kan kombinera arbete och studier.
- Samverkan med Valfärdförvaltningen så att alla barn och unga med behov av särskilt stöd får det så tidigt som möjligt.
- Utredningen om gymnasieskolans organisation och lokaler fullföljs.

- Kulturskolan - en tillväxtfaktor. Den ska utvecklas, inte avvecklas! Kulturskolan ska vara avgiftsfri och arbeta uppsökande så att alla barn kan delta oberoende av föräldrarnas ekonomi och bakgrund.
- Kommunen ska driva vuxenutbildningen i egen regi.



Omsorgsnämnden

Nämndens prioriterade område är personalförsörjningen genom fler heltidstjänster

Kommunens verksamheter inom vård och omsorg, även personlig assistans, ska drivas i egen regi.

Antalet äldre och personer med vård- och omsorgsbehov ökar. De ska ha makt och inflytande över sina egna liv och få den vård och omsorg de behöver. Gemenskap med andra och ett bra och tillgängligt boende hela livet är viktigt.

Personer med funktionsvariationer ska kunna delta i samhällslivet på sina villkor för att främja hälsa och välbefinnande.

Fler äldre bor hemma i sitt ordinära boende längre än tidigare. Genom att i god tid få erbjudande om trygghetsboende eller annan anpassad bostad kan livskvaliteten höjas och behovet av särskilt boende fördröjas för vissa äldre. Det mobila teamet i hemtjänsten möjliggör en smidig hemgång från sjukhus till det egna hemmet.

Behovet av platser inom vård- och omsorgsboenden ökar när andelen äldre än 85 år ökar. Fler äldre har också större behov av insatser och sjukvård. En tät samverkan mellan kommunens vård och omsorg och Regionens sjukhus och primärvård är viktig. I ett gemensamt sammanhållet vårdområde blir verksamheten bättre för vårdtagare och omsorgsbehövande samtidigt som kostnader minskar

Den dagliga verksamheten behöver fler platser/alternativ av sysselsättning. Tillgänglighet och kvalitet i daglig verksamhet ökar genom att den samordnas med arbetsmarknads- och rehabiliteringsverksamheten inom kommunen. Goda exempel på detta är Startpunkten och Återbruket i Bjästa och Bredbyn.

Folkhälsoarbete med motion, goda levnadsvanor och träffpunkter som erbjuder social samvaro ger ökad livskvalitet och minskar omsorgsbehoven.

Personalförsörjningen till vård och omsorg är avgörande. Attraktiva och konkurrenskraftiga arbetsvillkor krävs för att kunna attrahera och behålla kompetent personal. Heltid som normal arbetstid och tillgång till ersättare vid frånvaro är viktigt. Idag arbetar en alldeles för stor del av personalen deltid.

En ständig utveckling av våra verksamheter för att öka kvaliteten är nödvändig. Kraven på flexibilitet ökar. Ett viktigt utvecklingsområde inom alla verksamheter är tillgången till bredband och ändamålsenliga e-tjänster som gör vardagen enklare för både brukare och medarbetare.

Åtgärder:

- Omsorgsnämnden tillförs 21 Mkr i nya skattemedel p g a ökande behov.

• **Initiativ tas för att utveckla samverkan med sjukhuset och primärvården i ett gemensamt Sammanhållet vårdområde.**

- Det mobila teamet inom hemtjänsten ska fortsätta möjliggöra en smidig hemgång från sjukhus till det egna hemmet.
- Ett utvecklingsarbete där personal, de omsorgsbehövande och anhöriga är delaktiga för att varje omsorgsbehövande ska få rätt insatser utifrån sina behov inom ramen för kommunens resurser.
- Bostäder som är lämpade för äldres behov av olika slag kartläggs i samverkan med Konsult- och serviceförvaltningen och Övikshem.
- Folkhälsoarbete utvecklas i samarbete med intresseorganisationer och övriga civilsamhället.

• **Aktivt och planmässigt arbete för att snabbt öka antalet och andelen anställda med heltid.**

- Utveckla samverkan med vårdutbildningarna (gymnasieskolan, vuxenutbildningar, högskolan). Erbjud aktivt arbetsplatsförlagd utbildning samt praktik- och arbetsmöjligheter.
- Ta fram en långsiktig och hållbar lösning för barn med behov av omfattande särskilt stöd i samverkan med andra berörda verksamheter.
- Arbetet fortsätter med att säkra tillgången till fler boendeplatser inom LSS och till servicebostäder s.k. trapphusboende.
- Nya kreativa möjligheter i samverkan med den sociala ekonomin och i samverkan med övriga förvaltningar prioriteras.



Humanistiska nämnden

Nämndens prioriterade områden är tidiga insatser för barn och unga.

Tidiga insatser är avgörande för att förhindra att små utmaningar blir stora problem för barn och unga. En bra skolgång är en avgörande och stark skyddsfaktor som ska vara i fokus för den sociala barnvårdens alla delar. Samverkan med Bildningsförvaltningen och med externa aktörer, som Regionen, av stor betydelse.

Kommunen har extra fokus på barn och unga, som är placerade i familjehem och i HVB-hem.

Genom de förändringar som staten genom Försäkringskassan genomfört i bedömningen av rätt till LSS ökar behovet av insatser från kommunen. Det gör att det blir svårare för många att leva i hemmet och att behovet av boenden kan öka.

Stödboenden och HVB-hem ska i ökad utsträckning bedrivas på hemmaplan i kommunens regi. Genom en gemensam familjehemsorganisation med grannkommunerna kan nya familjehem i kommunen rekryteras och ges stöd.

Utgångspunkten för kommunens arbete är den enskildes behov för att kunna leva ett självständigt och bra liv. Utanförskap, ohälsa och ökande klyftor ska motverkas. Utifrån detta är insatser inom försörjningsstöd, boendestöd, missbruksvård och -rehabilitering, psykosocialt stöd, kvinnojour och andra områden viktiga. Insatser mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck är prioriterat inom alla områden.

Nedskärningarna inom Arbetsförmedlingen ställer nya krav på kommunen. Risken är stor att kostnader övervältras från staten till kommunen. Arbetsmarknads- och rehabiliteringsinsatser är viktiga för att alla ska ha goda möjligheter att få sysselsättning eller arbete utifrån sin förmåga. Unga och personer med psykisk ohälsa eller funktionsvariationer prioriteras särskilt.

Det finns även fortsättningsvis ett behov av att på ett bra sätt möta nyanlända kommuninvånare och ha ett bra integrationsarbete med språkträning, utökad samhällsorientering och utbildning parallellt med praktik och arbete under etableringstiden. Utanförskap och segregation ska motverkas.

Inom nämndens ansvarsområde nås större effekt genom tidiga insatser i samverkan. Därför är den Lokala Samverkansgruppen och Samordningsförbundet viktiga samverkansorgan. Samverkan med andra förvaltningar liksom med näringslivet, civilsamhället och sociala företag skapar också nya möjligheter.

Arbetet för att motverka alla former av våldsbejakande extremism bedrivs utifrån kommunens handlingsplan i samverkan med övriga berörda förvaltningar, myndigheter och civilsamhället.

Personalförsörjningen är en strategisk fråga. För att minska och motverka behovet av inhyrd personal genomförs ett försök med förkortad arbetstid (6-timmars arbetsdag) inom Valfärdsförvaltningen



Åtgärder:

- Humanistiska nämnden tillförs 11 Mkr i nya skattemedel p g a ökande behov.
- Det uppsökande arbetssätt som används inom Plattform U, för ungdomar som varken studerar eller arbetar, tillvaratas och utvecklas.

- Aktiva insatser för att i ökad utsträckning ha stödboenden och HVB-hem på hemmaplan och i kommunens regi.

- Utveckla samverkan med Bildningsförvaltningen för en föräldrastödskedja som stärker föräldrar i sin roll och i sitt ansvar att ge barnen en bra start i livet och som främjar en god utveckling. Familjecentralen är en viktig resurs.
- Nämnden ska följa hur behoven av insatser ser ut och förändras inom olika geografiska områden och befolkningsgrupper och utifrån detta ta initiativ till övergripande insatser för att förhindra utanförskap, ohälsa och ökande klyftor.
- Undersök hur kommunen kan använda erfarenheterna i andra kommuner av Sociala Investeringsfonder.
- Utveckla arbetsmarknads- och rehabiliteringsinsatserna i samverkan med Arbetsförmedlingen, näringslivet och andra aktörer.
- Särskilda insatser för att nyanlända kvinnor ska få egen försörjning genom utbildning och arbete.



Kultur- och fritidsnämnden

Nämndens prioriterade områden är jämlik tillgänglighet till kultur, idrott och friluftsliv.

Föreningslivet och kulturen är i mångt och mycket själva kttet i vårt samhälle. Det ideella föreningslivet utgör en viktig grund för vårt demokratiska samhälle, där människor med olika bakgrund och erfarenheter möts för att utbyta tankar och idéer. Idrott och friluftsliv, liksom kulturupplevelser, främjar välbefinnande och god hälsa. Ett aktivt friluftsliv, idrotts- och kulturliv som är synligt nationellt och internationellt är viktigt för utvecklingen av Örnsköldsvik.

Alla, oavsett kön och könsidentitet, ska ha lika goda förutsättningar att delta i idrott, friluftsliv och kultur. Det är viktigt att träffpunkter och föreningar har ett inkluderande arbetssätt där även nyanlända kvinnor och män finner meningsfulla umgängesplatser och arenor som stärker och förenklar vägen in i samhället.

Alla, även personer med olika funktionsvariationer, ska ha tillgång till badplatser, fiskeställen, raststugor och andra besöksmål i våra natur- friluftsliv- och fiskevårdsområden.

Fritidsgårdarna, träffpunkter och uppsökande verksamhet är viktiga. Samverkan med föreningslivet är viktigt för att verksamheterna ska finnas på rätt ställen i olika orter och stadsdelar och möta dagens och framtidens behov.

Alla samlingslokaler, kulturföreningarna, studieförbunden och hembygdsgårdar ger goda förutsättningar för att kunna bygga ett rikt och aktivt kulturliv. Kulturskolan, våra bibliotek, H1 Sliperiet och museet är viktiga basresurser för kulturlivet och hela samhället. För många personer med funktionsvariationer är utövande och deltagande i olika kulturaktiviteter särskilt viktiga. Särskilt viktigt är det att ge förutsättningar för barn- och ungas delaktighet i kultur- och föreningslivet.

Offentlig konst är en viktig tillgång för vårt samhälle – både idag och imorgon.

Inom och Kultur- och fritidsnämndens ansvarsområden finns goda möjligheter att erbjuda sysselsättning inom daglig verksamhet och arbete till långtidsarbetslösa och personer med funktionsnedsättningar.

Åtgärder:

- Kommunen fortsätter att stödja och stärka civilsamhället ekonomiskt och verksamhetsmässigt genom föreningsbidrag. Bredd- och ungdomsverksamhet prioriteras. Allas lika möjligheter att delta i verksamheten, jämställdhet, integration och tillgänglighet är vägledande.

- En översyn görs av de samlade stöd som går till Modo Hockey och dess bolag.



- Friluftslivet, kommunens satsning på att utveckla friluftslivet, fortsätter under planperioden. Detta sker utifrån de tre utvecklingsområdena i kommunens friluftspolicy:
 - Friluftsliv för alla,
 - Dialog och samverkan
 - Hållbarhet och utveckling.
- För att uppmuntra till ökat deltagande i idrott och friluftsliv fullföljs arbetet med att utveckla en Fritidsbank där barn och ungdomar kan låna idrottsutrustning mm. Detta arbetssätt bidrar även till en mer hållbar miljö
- En översyn görs av fritidsgårdar, mötes- och aktivitetsplatser samt uppsökande verksamhet riktad till ungdomar och nyanlända kvinnor och män. Inriktningen är att väl fungerande verksamheter utvecklas medan andra kan avvecklas till förmån för nya arenor och arbetssätt. Översynen görs i samverkan med berörda föreningar och deltagare.

- Insatser för att kulturutövare lättare ska kunna hitta andra utövare att skapa tillsammans med och lättare kunna möta människor som vill ta del av och delta i kulturen.
- Informationstjänster som hjälper intresserade och publik att lättare hitta kulturen.

- Möjligheten att kombinera den nya gymnasieskolan med en kulturscen och Kulturskolans behov prövas. Arbetet ska ske i dialog med kulturföreningarna och kulturutövarna.
- Kommunen fortsätter satsa på offentlig utsmyckning.
- Bygget av en simhall i centrala Örnsköldsvik som svarar upp mot framtidens behov påbörjas.
- De renoverade simhallarna på våra serviceorter ska nyttjas effektivt och göras tillgängliga för föreningslivet och invånarna i dessa områden.
- Insatserna för att stärka och profilera Skyttisområdet med dess anläggningar som en samlad och viktig del av kommunens idrotts- och friluftsområde fortsätter.
- Skötsel och underhåll av befintliga raststugor och liknande anläggningar i alla delar av kommunen säkras.
- Nämnden ska utveckla samarbetet med Valfärdsförvaltningen och Arbetsförmedlingen för att erbjuda sysselsättning inom daglig verksamhet och arbete till långtidsarbetslösa och personer med funktionsnedsättningar.



Samhällsbyggnadsnämnden

Nämndens prioriterade område är klimatåtgärder.

Arbetet för att på ett medvetet sätt planera och bygga ett samhälle anpassat till framtidens klimatförändringar står i fokus. Örnsköldsviks kommun ska gå i spetsen för att minska klimatbelastningen. I alla politiska beslut måste hänsyn tas till klimat och hållbarhet.

Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar tillsammans med Kommunstyrelsen för en stor del av de åtgärder som anges i budgetavsnittet **Nödläge för klimatet** och i delavsnitten **Hela kommunen ska leva** och **Företagsklimat**.

Kollektivtrafiken måste byggas ut. Kommunen ska finansiera sina åtaganden fullt ut. All linjelagd kollektivtrafik är nu fossilfri. Nästa steg är att den särskilda kollektivtrafiken blir fossilfri.

De fysiska miljöerna vi rör oss i till vardags har såväl en funktionell betydelse som att de påverkar hur Örnsköldsvik uppfattas ur ett estetiskt perspektiv. Det gäller gator, vägar, fastigheter, bostäder, grönområden osv.

Underhållet av kommunens infrastruktur måste ske kontinuerligt för att inte kostnader och risker ska öka. Trafikmiljön för alla typer av trafikanter ska vara så säker som möjligt.

Genom detaljplaner och på annat sätt ska kommunen bidra till ett mer jämlikt boende med blandad bebyggelse med hyresrätter, villor och bostadsrätter i alla stadsdelar och byar. Hyresrätter där även personer med låga inkomster har möjlighet att bo ska alltid planeras in. Alla invånare ska ha tillgång till våra fina strandnära miljöer, även i staden.

Kommunen ska ge snabbt och professionellt stöd till såväl företag som privatpersoner som har verksamhet eller vill investera i Örnsköldsvik. Information till och dialogen med framför allt de mindre företagen ska förbättras.

En väl fungerade räddningstjänst är grundläggande för medborgarnas trygghet och säkerhet runt om i kommunen. För att säkerställa bemanningen vid våra deltidsbrandstationer prövas nya lösningar i samverkan mellan olika förvaltningar och näringslivet.

Åtgärder:

- Samhällsbyggnadsnämnden tillförs 18 Mkr i nya skattemedel för att fullt ut finansiera kollektivtrafiken och snörörjning.
 - I samverkan med Kultur- och fritidsnämnden se över behovet av lekplatser, generationsmötesplatser, isytor, skateparker och andra typer av aktivitetsplatser så att barn och boende i alla åldrar och från olika typer av bostadsområden kan mötas.
 - Säkra trafikmiljöer kring skolorna prioriteras så att fler kan gå och cykla.
 - Se över hur detaljplaneprocessen i enklare ärenden kan förenklas med kortare ledtider.
- Varvskajen i inre hamnen görs till ett grönområde med parker och stadsnära camping.